Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

20 päivänä tammikuuta 2021*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 2010/24/EU – 16 artikla – Veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perintä – Keskinäinen avunanto – Turvaamistoimia koskeva pyyntö – Turvaamistoimien toteuttamista pyytävän jäsenvaltion tuomioistuimen ratkaisu – Pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimen toimivalta harkita ja arvioida uudelleen turvaamistoimien toteuttamisen edellytysten täyttymistä – Keskinäisen luottamuksen periaate ja vastavuoroisen tunnustamisen periaate

Asiassa C-420/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Riigikohus (ylin tuomioistuin, Viro) on esittänyt 29.5.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.5.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Maksu- ja Tolliamet

vastaan

Heavyinstall OÜ,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot, varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Bay Larsen, C. Toader ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Heavyinstall OÜ, edustajanaan S. Koivuaho,

– Viron hallitus, asiamiehenään N. Grünberg,

– Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Z. Fehér ja R. Kissné Berta,

– Ruotsin hallitus, asiamiehinään H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg ja A. Falk,

– Euroopan komissio, asiamiehinään W. Roels ja E. Randvere,

* Oikeudenkäyntikieli: viro

kuultuaan julkisasiamiehen 17.9.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä 16.3.2010 annetun neuvoston direktiivin 2010/24/EU (EUVL 2010, L 84, s. 1) 16 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Maksu- ja Tolliamet (vero- ja tulliviranomainen, Viro) (jäljempänä MTA) ja Heavyinstall OÜ ja joka koskee Suomen veroviranomaisen kyseistä yhtiötä vastaan pyytämiä turvaamistoimia Virossa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2010/24 johdanto-osan ensimmäisessä, neljännessä ja kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Jäsenvaltioiden välinen keskinäinen avunanto sellaisten toistensa saatavien ja unionin saatavien perinnässä, jotka liittyvät tiettyihin veroihin ja muihin toimenpiteisiin, edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Se varmistaa verotuksen neutraalisuuden, ja se on antanut jäsenvaltioille mahdollisuuden poistaa rajatylittäviä liiketoimia koskevia syrjiviä suojatoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää petokset ja verotulojen menetykset.

– –

(4) Jäsenvaltioiden taloudellisten etujen ja sisämarkkinoiden neutraliteetin turvaamiseksi paremmin on tarpeen laajentaa perintää koskevan keskinäisen avunannon soveltamisala veroihin ja maksuihin liittyviin saataviin, joita perintää koskeva keskinäinen avunanto ei vielä kata, samalla kun avunantopyyntöjen kasvavasta määrästä selviytymiseksi ja parempiin tuloksiin pääsemiseksi avusta on tehtävä tehokkaampaa ja toimivampaa ja avun antamista on helpotettava käytännössä. – –

– –

(6) Tämän direktiivin ei pitäisi vaikuttaa jäsenvaltioiden toimivaltaan määrätä sisäisen lainsäädäntönsä mukaisia perintätoimia. On kuitenkin tarpeen varmistaa, etteivät kansallisten lakien väliset erot eikä toimivaltaisten viranomaisten koordinoinnin puutteellisuus vaaranna tässä direktiivissä säädetyn keskinäisen avunannon järjestelmän saumatonta toimintaa.”

4 Saman direktiivin 14 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Saatavaa, alkuperäistä asiakirjaa, jonka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, tai yhdenmukaista asiakirjaa, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa, koskevat riidat sekä avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman tiedoksiannon pätevyyttä koskevat riidat kuuluvat avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaisten elinten toimivaltaan. Jos jokin asianomainen osapuoli riitauttaa perintämenettelyn aikana saatavan, alkuperäisen asiakirjan, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, tai yhdenmukaisen asiakirjan, joka mahdollistaa täytäntöönpanon

pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa, pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava kyseiselle osapuolelle, että sen on nostettava kanne avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaisessa elimessä siellä voimassa olevien lakien mukaisesti.

2. Pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa toteutettuja täytäntöönpanotoimia tai pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman tiedoksiannon pätevyyttä koskevat riidat on käsiteltävä tämän jäsenvaltion toimivaltaisessa elimessä sen lakien ja asetusten mukaisesti."

5 Mainitun direktiivin 16 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä ja kansallisen lainsäädäntönsä sen salliessa toteutettava hallinnollisten käytäntöjensä mukaisesti turvaamistoimia saatavan perinnän varmistamiseksi, jos saatava tai asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, on riitautettu pyynnön esittämishetkellä tai, mikäli saatavan osalta ei vielä ole asiakirjaa, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, jos turvaamistoimet ovat vastaavassa tilanteessa mahdollisia myös avunantoa pyytävän jäsenvaltion lainsäädännön ja hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti.

Jos on laadittu asiakirja, joka mahdollistaa turvaamistoimet avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa ja joka koskee saatavaa, jonka osalta keskinäistä avunantoa pyydetään, se on liitettävä pyyntöön, joka koskee turvaamistoimien toteuttamista pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Tällaiseen asiakirjaan ei saa kohdistaa minkäänlaisia tunnustamis-, täydentämis- tai korvaamistoimia pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

2. Turvaamistoimia koskevan pyynnön mukana voi olla muita kyseiseen saatavaan liittyviä asiakirjoja, jotka on annettu avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa."

6 Saman direktiivin 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Edellä olevan 16 artiklan täytäntöönpanemiseksi sovelletaan 10 artiklan 2 kohtaa, 13 artiklan 1 ja 2 kohtaa sekä 14 ja 15 artiklaa soveltuvin osin."

7 Direktiivin 2010/24 18 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Pyynnön vastaanottava viranomainen ei ole velvollinen antamaan 10–16 artiklassa säädettyä apua, jos saatavan perintä aiheuttaisi velallisen tilanteen vuoksi vakavia taloudellisia tai sosiaalisia vaikeuksia pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja jos tämän jäsenvaltion voimassa olevat lait, asetukset ja hallinnolliset käytännöt mahdollistavat tällaisen poikkeuksen kansallisten saatavien osalta.

2. Pyynnön vastaanottava viranomainen ei ole velvollinen antamaan 5 artiklassa sekä 7–16 artiklassa säädettyä apua, jos 5, 7, 8, 10 tai 16 artiklan mukainen alkuperäinen avunantopyyntö esitetään yli viisi vuotta vanhojen saatavien osalta, laskettuna saatavan eräpäivästä avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa alkuperäisen avunantopyynnön päivämäärään.

Jos saatava tai asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, on kuitenkin riitautettu, viiden vuoden määräajan katsotaan alkavan siitä hetkestä, jolloin avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa vahvistetaan, ettei saatavaa tai täytäntöönpanon mahdollistavaa asiakirjaa voida enää riitauttaa.

Lisäksi jos avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset suostuvat maksun lykkäämiseen tai suorittamiseen erissä, viiden vuoden määräajan katsotaan alkavan päivästä, jona koko maksuaika on päättynyt.

Tällaisissa tapauksissa pyynnön vastaanottava viranomainen ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan apua yli kymmenen vuotta vanhojen saatavien osalta, laskettuna saatavan eräpäivästä avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa.

3. Jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan apua, jos tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien saatavien, joiden osalta apua pyydetään, kokonaismäärä on alle 1 500 euroa.

4. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava avunantoa pyytävälle viranomaiselle avunantopyynnön epäämisen syyt."

8 Direktiivin 2010/24 tiettyjä säännöksiä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 18.11.2011 annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 1189/2011 (EUVL 2011, L 302, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna 27.10.2017 annetulla komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2017/1966 (EUVL 2017, L 279, s. 38) (jäljempänä asetus N:o 1189/2011), säädetään, kuten sen 1 artiklasta ilmenee, muun muassa direktiivin 2010/24 16 artiklan 1 kohdan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

9 Asetuksen N:o 1189/2011 15 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Perintä- ja turvaamistoimenpidepyyntöihin on sisällyttävä ilmoitus siitä, että direktiivissä 2010/24/[EU] säädetyt edellytykset keskinäistä virka-apua koskevan menettelyn aloittamiselle ovat täyttyneet.

2. Turvaamistoimenpidepyynnön tapauksessa tätä ilmoitusta voidaan täydentää liitteessä III olevan mallin mukaisesti laaditulla ilmoituksella, jossa täsmennetään pyynnön syyt ja olosuhteet."

10 Asetuksen N:o 1189/2011 liitteessä III olevan mallin 2.2 ja 2.3 kohdan mukaan turvaamistoimenpiteitä koskevaan hakemukseen voidaan liittää joko turvaamistoimenpiteiden mahdollistava hallinnollinen päätös tai tuomioistuimen ratkaisu, jossa vahvistetaan turvaamistoimenpiteiden toteuttamisen edellytysten täyttyminen.

Viron oikeus

11 Verotuksesta annetun lain (Maksukorralduse seadus, jäljempänä verotuslaki) 130 §:n 1 momentissa säädetään toimenpiteistä, joita veroviranomainen voi toteuttaa saatavien pakkoperintää varten, jos verovelvollinen ei täytä maksuvelvollisuuttaan kyseisessä laissa asetetussa määräajassa.

12 Verotuslain 136[1] §:ssä, jonka otsikko on "Täytäntöönpanon turvaavien toimien suorittaminen ennen rahallisen vaateen tai velvoitteen vahvistamista", säädetään seuraavaa:

"(1) Jos verojen maksun oikeudellisuutta tarkastettaessa syntyy perusteltu epäily siitä, että verolakiin perustuvan rahallisen saatavan tai velvoitteen määräämisen jälkeen sen pakkotäytäntö voi verovelvollisen toiminnan takia osoittautua olennaisesti vaikeammaksi tai mahdottomaksi, veroviranomaisen johtaja tai hänen valtuuttamansa virkamies voi tehdä hallintotuomioistuimelle hakemuksen luvan saamiseksi tämän lain 130 §:n 1 momentissa säädetyille täytäntöönpanotoimille."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

13 Keski-Pohjanmaan käräjäoikeus (Suomi) antoi 8.2.2018 päätöksen, jolla Heavyinstallille kuuluvaa tiettyä varallisuutta takavarikoitiin Suomen veroviranomaisella tältä yhtiöltä olevan 320 022 euron suuruisen verosaatavan turvaamiseksi (jäljempänä suomalainen takavarikointiratkaisu).

14 Kyseisen ratkaisun mukaan on olemassa vaara siitä, että Heavyinstall kätkee, hävittää tai luovuttaa omaisuuttaan tai toimii tavalla, joka voi estää Suomen veroviranomaisen saatavan perimisen. Lisäksi Heavyinstallin johdon jäsen on johtanut tietoisesti mainittua viranomaista harhaan vuodesta 2010 lähtien, jotta tämä yhtiö vapautuisi verovelvoitteistaan Suomessa.

15 Suomen veroviranomainen esitti 13.3.2018 MTA:lle direktiivin 2010/24 16 artiklaan perustuvan avunantopyynnön, joka koski Heavyinstalliin kohdistettavia turvaamistoimia (jäljempänä avunantopyyntö). Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevista tiedoista ilmenee, että tähän pyyntöön oli liitetty suomalainen takavarikointiratkaisu.

16 Avunantopyynnön täyttämiseksi MTA esitti 29.3.2018 Tallinna Halduskohusille (Tallinnan hallintotuomioistuin, Viro) hakemuksen Heavyinstallin ajoneuvojen eli kahden 7 500 euron arvoisen perävaunun ja 9 500 euron arvoisen kuorma-auton takavarikoimiseksi sekä 297 304 euron tavavarikoimiseksi tämän yhtiön pankkitileiltä kaikissa Viron luottolaitoksissa (jäljempänä turvaamistoimihakemus).

17 Tallinna Halduskohus hylkäsi turvaamistoimihakemuksen 3.4.2018 antamallaan päätöksellä sillä perusteella, että verotuslain 136[1] §:n 1 momentissa säädetyn edellytyksen täyttymistä ei ollut näytetty toteen. Kyseisen säännöksen mukaan turvaamistoimien toteuttaminen edellyttää, että voidaan perustellusti katsoa, että saatavan vahvistamisen jälkeen sen pakkotäytäntö voi verovelvollisen toiminnan takia osoittautua olennaisesti vaikeammaksi tai mahdottomaksi.

18 MTA valitti kyseisestä turvaamistoimipäätöksestä Tallinna Ringkonnakohusiin (Tallinnan ylioikeus, Viro), joka hylkäsi valituksen 8.5.2018 antamallaan päätöksellä.

19 Kyseisen tuomioistuimen mukaan direktiivin 2010/24 16 artiklasta ilmenee, että pyynnön vastaanottavalla jäsenvaltiolla on oikeus arvioida turvaamistoimihakemuksen hyväksymisen edellytyksiä ja oikeasuhteisuutta oman lainsäädäntönsä perusteella ja tutkia, onko tällaisten toimien toteuttaminen tämän lainsäädännön ja sen hallinnollisten käytäntöjen mukaista.

20 Tallinna Ringkonnakohus tutki tämän oletuksen perusteella, täyttyivätkö verotuslain 136[1] §:n soveltamisedellytykset, ja totesi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tavoin, ettei näin ollut. Lisäksi Tallinna Ringkonnakohusin mukaan niiden turvaamistoimien toteuttaminen, joiden täytäntöönpanoa vaaditaan Heavyinstallin osalta, on suhteetonta.

21 Lisäksi Suomen veroviranomainen ilmoitti MTA:lle, että Keski-Pohjanmaan käräjäoikeus pysytti 21.6.2020 antamallaan ratkaisulla suomalaisen takavarikointiratkaisun.

22 MTA valitti ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen, Riigikohusiin (ylin tuomioistuin, Viro) ja vaatii tätä tuomioistuinta kumoamaan Tallinna Ringkonnakohusin 8.5.2018 antaman päätöksen ja hyväksymään sen hakemuksen Heavyinstalliin kohdistuvista turvaamistoimista.

23 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan pääasiassa on määritettävä, voivatko Viron tuomioistuimet, kun ne lausuvat turvaamistoimia koskevasta pyynnöstä, itse arvioida esitettyjä todisteita ja ratkaista oman näkemyksensä mukaisesti, täyttyvätkö näiden toimien toteuttamisen edellytykset, vai onko kyseisten tuomioistuinten perustettava ratkaisunsa suomalaisessa takavarikointiratkaisussa tehtyyn arviointiin.

24 Riigikohus asettaa etusijalle ensimmäisen ja toisen oikeusasteen tuomioistuinten tekemän direktiivin 2010/24 16 artiklan tulkinnan, jonka mukaan suomalainen takavarikointiratkaisu on vain todiste, jota on tutkittava verotuslain 136[1] §:ssä vahvistettuja edellytyksiä arvioitaessa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin myös, että yhteistyön, keskinäisen luottamuksen ja unionin oikeuden tehokkuuden periaatteet voisivat edellyttää MTA:n pääasian menettelyssä tekemän direktiivin 2010/24 16 artiklan tulkinnan hyväksymistä.

25 Tässä tilanteessa Riigikohus on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 2010/24] 16 artiklaa tulkittava siten, että turvaamistoimia koskevan pyynnön saaneen jäsenvaltion tuomioistuin on ratkaistessaan pyynnön kansallisen lainsäädännön perusteella (minkä pyynnön saaneelle tuomioistuimelle mahdollistaa 16 artiklan ensimmäinen virke) sidottu hakijan asuinvaltion tuomioistuimen kantaan turvaamistoimien tarpeellisuudesta ja mahdollisuudesta, jos tuomioistuimelle on esitetty sellaisen kannan sisältävä asiakirja (16 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeinen virke, jonka mukaan pyynnön saanut jäsenvaltio ei saa kohdistaa tällaiseen asiakirjaan minkäänlaisia tunnustamis-, täydentämis- tai korvaamistoimia)?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2010/24 16 artiklaa tulkittava siten, että pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimia, jotka ratkaisevat turvaamistoimia koskevan pyynnön, sitoo pyynnön esittäneen jäsenvaltion viranomaisten tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskeva arviointi näiden toimien toteuttamisen edellytysten täyttymisestä, jos tämä arviointi sisältyy tähän pyyntöön liitettyyn 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyyn asiakirjaan, vai voiko se tehdä oman arviointinsa kansallisen oikeutensa mukaisesti.

27 Tältä osin on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös sen asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 11.6.2020, ratiopharm, C-786/18, EU:C:2020:459, 28 kohta).

28 Direktiivin 2010/24 16 artiklan kirjaimellisesta tulkinnasta on todettava ensinnäkin, että sen 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanamuodosta ilmenee, että pyynnön vastaanottava viranomainen toteuttaa turvaamistoimia muun muassa ”kansallisen lainsäädäntönsä sen salliessa” ja ”hallinnollisten käytäntöjensä mukaisesti” ja ”jos turvaamistoimet ovat vastaavassa tilanteessa mahdollisia myös avunantoa pyytävän jäsenvaltion lainsäädännön ja hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti”.

29 Kyseisessä sanamuodossa tyydytään siten vain mainitsemaan tarve siitä, että nämä turvaamistoimet ovat yhtäältä sallittuja pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja toisaalta mahdollisia avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, mutta siinä ei täsmennetä pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimen toimivallan laajuutta kyseisten turvaamistoimien toteuttamisen edellytysten arvioinnissa.

30 Toiseksi on todettava, että direktiivin 2010/24 16 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan sanamuodon mukaan silloin, kun avunantopyyntöön on liitetty asiakirja, joka on laadittu turvaamistoimien toteuttamiseksi avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa ”tällaiseen asiakirjaan ei saa kohdistaa minkäänlaisia tunnustamis-, täydentämis- tai korvaamistoimia”.

31 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa, tähän saateasiakirjaan sisältyvää tarkastelua, joka tavallisesti koskee turvaamistoimien toteuttamisen edellytysten täyttymistä avunantoa pyytävän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella, ei voida eikä saada täydentää eikä korvata pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa, mikä näyttää viittaavan siihen, että tämä tarkastelu sitoo pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimia.

32 Direktiivin 2010/24 16 artiklan tulkinnasta sen asiayhteyden valossa on ensinnäkin todettava, että tämän direktiivin 17 artiklan mukaan sen 14 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin mainitun 16 artiklan täytäntöönpanemiseksi.

33 Direktiivin 2010/24 14 artiklassa säädetään avunantoa pyytävän jäsenvaltion ja pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion elinten välisestä toimivallan jaosta sellaisten riitojen käsittelemiseksi, jotka koskevat yhtäältä saatavaa, alkuperäistä asiakirjaa, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, yhdenmukaista asiakirjaa, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa, tai avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman tiedoksiannon pätevyyttä tai toisaalta pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion toteuttamia täytäntöönpanotoimia tai tämän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman tiedoksiannon pätevyyttä. Tämä toimivallanjako on seuraus siitä, että saatava ja sen täytäntöönpanon mahdollistavat asiakirjat laaditaan avunantoa pyytävän jäsenvaltion voimassa olevien oikeussääntöjen perusteella, kun taas täytäntöönpanotoimet toteutetaan pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa siellä sovellettavien oikeussääntöjen mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 14.3.2019, Metirato, C-695/17, EU:C:2019:209, 33 ja 34 kohta).

34 Direktiivin 2010/24 14 artiklan 1 kohdan mukaan kaikki saatavaan ja alkuperäiseen asiakirjaan, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, kohdistetut riitautukset on näin ollen saatettava avunantoa pyytävän eikä suinkaan pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion, jonka valvontavalta rajataan tämän direktiivin 14 artiklan 2 kohdassa nimenomaisesti pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion toimiin, toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi (ks. vastaavasti tuomio 14.3.2019, Metirato, C-695/17, EU:C:2019:209, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

35 Mainitun direktiivin 14 artiklaa koskevan oikeuskäytännön soveltaminen sen 16 artiklassa tarkoitettuihin turvaamistoimia koskeviin riitoihin viittaa myös sellaiseen tulkintaan, jonka mukaan pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimet eivät voi arvioida näitä toimia kyseisen valtion lainsäädännön mukaisten tällaisten toimien toteuttamisen aineellisten edellytysten perusteella, koska kyseisistä turvaamistoimista on päätetty pyynnön esittävässä jäsenvaltiossa voimassa olevien oikeussääntöjen perusteella.

36 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa, direktiivin 2010/24 16 artiklan asiayhteyden tarkastelun perusteella voidaan näin ollen katsoa, että pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia ratkaisemaan, onko turvaamistoimien toteuttamismenettely kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön ja hallinnollisten käytäntöjen mukainen, mutta ne eivät voi tutkia kyseisten toimien toteuttamiselle asetettujen aineellisten edellytysten täyttymistä.

37 Toiseksi on muistutettava, että direktiivin 2010/24 18 artiklassa luetellaan erityistapauksia, joissa pyynnön vastaanottava jäsenvaltio voi kieltäytyä antamasta tässä direktiivissä tarkoitettua keskinäistä apua. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan näitä tapauksia, jotka ovat poikkeuksia keskinäisen luottamuksen periaatteesta, on tulkittava suppeasti (ks. analogisesti tuomio 14.11.2013, Baláž, C-60/12, EU:C:2013:733, 29 kohta).

38 Unionin tuomioistuin on vastaavasti myöntänyt, että pyynnön vastaanottava viranomainen voi poikkeuksellisesti päättää olla antamatta apua sitä pyytävälle viranomaiselle, jos ilmenee, että avunantopyynnön täytäntöönpano loukkaisi pyynnön vastaanottavan viranomaisen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ks. vastaavasti tuomio 26.4.2018, Donnellan, C-34/17, EU:C:2018:282, 47 kohta).

39 Direktiivin 2010/24 16 artiklan asiayhteyden arvioinnista ilmenee näin ollen, että ainoastaan tietyissä ja rajatuissa tapauksissa, jotka perustuvat tässä direktiivissä nimenomaisesti säädettyyn poikkeukseen tai unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimet voivat kieltäytyä antamasta apua turvaamistoimien toteuttamiseen.

40 Direktiivin 2010/24 teleologisesta tulkinnasta on todettava, että vaikka direktiivi kuuluu sisämarkkinoiden eikä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen alaan, se perustuu keskinäisen luottamuksen periaatteeseen. Direktiivillä 2010/24 käyttöön otetun keskinäisen avunannon

järjestelmän täytäntöönpano riippuu nimittäin tällaisen luottamuksen olemassaolosta asianomaisten kansallisten viranomaisten välillä (ks. vastaavasti tuomio 26.4.2018, Donnellan, C-34/17, EU:C:2018:282, 41 kohta).

41 Tässä yhteydessä on myös muistutettava siitä, että sekä jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaatteella että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteella, joka perustuu ensimmäiseen näistä periaatteista, on unionin oikeudessa perustavanlaatuinen merkitys, koska niiden avulla voidaan luoda ja pitää yllä alue, jolla ei ole sisärajoja (ks. vastaavasti tuomio 26.4.2018, Donnellan, C-34/17, EU:C:2018:282, 40 kohta).

42 Lisäksi yhtäältä direktiivin 2010/24 johdanto-osan neljännestä perustelukappaleesta ilmenee, että avunantopyyntöjen kasvavasta määrästä selviytymiseksi ja parempiin tuloksiin pääsemiseksi avusta on tehtävä tehokkaampaa ja avun antamista on helpotettava käytännössä.

43 Toisaalta tämän direktiivin johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen mukaan on tarpeen varmistaa, etteivät kansallisten lakien väliset erot eikä toimivaltaisten viranomaisten koordinoinnin puutteellisuus vaaranna tässä direktiivissä säädetyn keskinäisen avunannon järjestelmän saumatonta toimintaa.

44 Direktiivin 2010/24 16 artiklan sellainen tulkinta, että pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimet voisivat tutkia uudelleen turvaamistoimien toteuttamisen edellytykset kansallisen lainsäädäntönsä kannalta erityisesti silloin, kun näiden edellytysten arviointi sisältyy kyseisen direktiivin 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyyn asiakirjaan, olisi vastoin keskinäisen luottamuksen periaatetta, johon mainittu direktiivi perustuu, sekä vaatimuksia, jotka liittyvät mainitulla direktiivillä perustetun keskinäisen avun järjestelmän saumattomaan toimintaan ja tehokkuuteen.

45 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa, tämä uusi tarkastelu olisi lisäksi vastoin vaatimuksia, jotka liittyvät turvaamistoimien toteuttamismenettelylle ominaiseen erityiseen kiireellisyyteen ja siihen, että tällaisessa avunantomenettelyssä on vältettävä kahden jäsenvaltion tuomioistuinten keskenään ristiriitaisia arvioita samoista tosiseikoista.

46 Direktiivin 2010/24 16 artiklan sanamuodon mukaisesta tulkinnasta sekä kyseisen säännöksen asiayhteydestä ja kyseisen direktiivin tavoitteista seuraa näin ollen, että pyynnön esittävän jäsenvaltion viranomaisten tekemä arviointi turvaamistoimien toteuttamisen edellytysten täyttymisestä lähtökohtaisesti sitoo pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimia erityisesti silloin, kun tämä arviointi sisältyy direktiivin 2010/24 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuun asiakirjaan, joka on liitetty avunantopyyntöön.

47 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että suomalainen takavarikointiratkaisu voidaan katsoa direktiivin 2010/24 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuksi asiakirjaksi. Kuten nimittäin täytäntöönpanoasetuksen N:o 1189/2011 liitteessä III olevasta 2.3 kohdasta, joka sisältää ilmoitusmallin, jossa mainitaan turvaamistoimia koskevan pyynnön syyt ja olosuhteet, ilmenee, tällainen pyyntö, joka perustuu direktiivin 2010/24 16 artiklaan, voi seurata tuomioistuimen ratkaisusta, jolla vahvistetaan, että turvaamistoimet ovat perusteltuja. Mainitussa mallissa todetaan lisäksi, että kyseinen tuomioistuimen ratkaisu liitetään mainittuun ilmoitukseen.

48 Virolaisten tuomioistuinten on siis otettava kantaa niiden käsiteltäväksi saatettuun avunantopyyntöön kyseiseen asiakirjaan sisältyvän tarkastelun eikä kyseisten tosiseikkojen oman arviointinsa ja verotuslain 136^1 §:ssä tarkoitettujen turvaamistoimien toteuttamisen edellytysten perusteella.

49 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2010/24 16 artiklaa on tulkittava siten, että pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimia, jotka ratkaisevat turvaamistoimia koskevan pyynnön, sitoo pyynnön esittävän jäsenvaltion viranomaisten tosiseikkoja ja

oikeudellisia seikkoja koskeva arviointi kyseisten toimien toteuttamisen edellytysten täyttymisestä erityisesti silloin, kun tämä arviointi sisältyy 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuun asiakirjaan.

Oikeudenkäyntikulut

50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä 16.3.2010 annetun neuvoston direktiivin 2010/24/EU 16 artiklaa on tulkittava siten, että pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuimia, jotka ratkaisevat turvaamistoimia koskevan pyynnön, sitoo pyynnön esittävän jäsenvaltion viranomaisten tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskeva arviointi kyseisten toimien toteuttamisen edellytysten täyttymisestä erityisesti silloin, kun tämä arviointi sisältyy 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuun asiakirjaan.

Allekirjoitukset